

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)
19 päivänä maaliskuuta 1998

Asia T-74/96

Georges Tzoanos
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

Henkilöstö – Viraltapanopäätös – Kumoamiskanne – Kurinpitomenettelyn ja rikossyytteiden samanaikaisuus – Arviointivirheet – Puolustautumisoikeudet – Henkilöstösääntöjen 12, 13, 14, 21 ja 86 artikla – Suhteellisuusperiaate – Yhdenvertaisen kohtelun periaate – Harkintavallan väärinkäyttö

Täydellinen teksti ranskan kielellä . . . . . II - 343

Aihe: Kanne, jossa kantaja vaatii komission 22.6.1995 tekemän sellaisen päätöksen kumoamista, jolla kantaja pantiin viralta ilman, että hän menetti vanhuuseläkeoikeutensa, sekä 19.2.1996 tehdyn sellaisen päätöksen kumoamista, jolla hylättiin nimenomaisesti kantajan 22.6.1995 tehdystä päätöksestä 21.9.1995 nostama kanne.

Lopputulos: Hylkääminen.

Tuomion lyhennelmä

Nimittävä viranomainen saattoi 22.12.1994 kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi viisi valitusta, jotka oli esitetty kantajasta, joka on yrityspolitiikkaa, kauppaa, matkailua ja sosiaalitaloutta käsittelevän pääosaston XXIII yritystoiminnan edistämistä ja yritys ympäristön parantamista käsittelevän osaston A matkailua käsittelevän yksikön 3 päällikkö.

Ensinnäkin häntä moititaan siitä, että hän ”on harjoittanut ja harjoittaa luvatta viranhoitoonsa kuulumatonta toimintaa”. Toiseksi häntä moititaan siitä, että ”hän ei ole toiminut pidättymisvelvollisuutensa mukaisesti”. Kolmanneksi häntä moititaan siitä, että ”hän on viranhoitoalallaan suorittanut palveluja komissiolle toimielimen ulkopuolisten henkilöiden tai elinten lukuun, ja nämä palvelut ovat saattaneet vaarantaa hänen riippumattomuutensa hänen toimessaan komissiossa yksikön päällikkönä”. Neljänneksi häntä moititaan siitä, että ”hän on valmistellut asiakirjoja toimielimen ulkopuolisille henkilöille tai elimille, ja nämä asiakirjat on tarkoitettu myöhemmin joko komissiolle, jonka etujen vastaisia ne ovat, tai ulkopuolisille kumppaneille sellaisia hankkeita varten, joille on myönnetty yhteisön tukea”. Viidenneksi häntä moititaan siitä, että hän ”on toiminut virheellisesti hallinnollisessa menettelyssä ja budjetin ja varainhoidon hallinnoinnissa toimiessaan matkailua käsittelevän yksikön päällikkönä”.

Kurinpitolautakunta antoi 23.5.1995 perustellun lausunnon, jolla se suositteli nimittävää viranomaista määräämään kantajalle Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (henkilöstösäännöt) 86 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisen kurinpitoseuraamuksen eli viraltapanon ilman vanhuuseläkeoikeuden poistamista.

Nimittävä viranomainen päätti 22.6.1995, että se piti perusteltuina viittä moitetta, jotka se oli saattanut kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi, sillä lautakunnan tavoin se katsoi, että kantajaan kohdistetut moitteet on näytetty toteen kiistattomilla ja kantajan suurelta osin oikeiksi myöntämällä todisteilla, ja se päätti määrätä kantajalle kurinpitolautakunnan esittämän kurinpitoseuraamuksen.

Kantaja jätti 21.9.1995 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen, joka kirjattiin komission pääsihteeristössä 25.9.1995 ja hylättiin nimenomaisesti 19.2.1996 tehdyllä päätöksellä.

Kantaja jätti 17.5.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon kannekirjelmän, minkä perusteella tämä oikeudenkäynti on aloitettu.

Pääasia

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan ja liitteessä IX olevan 7 artiklan toisen kohdan rikkomista koskeva kanneperuste

Asianosaiset ovat yksimielisiä siitä, että kantajaa vastaan on nostettu syyte ainakin Belgiassa ajankohtana, jolloin häntä vastaan oli aloitettu kurinpitomenettely, joten on tutkittava, onko riidanalainen päätös yhteensopiva henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan toisen kohdan ja henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan kanssa (31 kohta).

Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan toisen kohdan sanamuodon mukaan silloin, kun asia on saatettu rikosoikeudelliseen menettelyyn, kurinpitolautakunta voi käyttää harkintavaltaa ratkaistessaan, viivyttääkö se lausuntonsa antamista (32 kohta).

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennessä kohdassa tällaista harkintavaltaa ei anneta nimittävälle viranomaiselle, jonka tehtävänä on tehdä lopullinen päätös sellaisen virkamiehen osalta, joka on kurinpitomenettelyn kohteena. Tämän kohdan tarkoituksena on sen välttäminen, että hallintoviranomainen, jonka tehtävänä on tehdä virkamiestä koskeva kurinpidollinen päätös, tai hallintotuomioistuin, jonka tehtävänä on tutkia, onko näin tehty päätös laillinen, antaa ratkaisun kurinpitomenettelyn kestäessä sellaisten tosiseikkojen osalta, joita syyte koskee, ennen kuin syytetä käsittelevä tuomioistuin on lopullisesti ratkaissut asian aineellisesti, jotta kyseessä oleva virkamies ei häntä vastaan nostettua syytetä käsiteltäessä joutuisi epäedullisempaan asemaan kuin missä hän olisi ollut, jos hallintoviranomainen tai hallintotuomioistuin eli tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi tehnyt tällaista päätöstä. Tämä sääntö on perusteltu varsinkin sen takia, että toisaalta hallintoviranomaisen ja hallintotuomioistuimen ja toisaalta kurinpitoasioita käsittelevän viranomaisen ja rikosasioita käsittelevän tuomioistuimen valvontavallan ulottuvuudet poikkeavat toisistaan, sillä viimeksi mainittujen valvontavalta on yleensä laajempi kuin ensiksi mainittujen. Henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan merkitys on se, ettei vaikuteta kyseessä olevan virkamiehen asemaan rikosoikeudenkäynnissä, johon häntä vastaan on ryhdytty sellaisten seikkojen perusteella, joiden takia häntä vastaan on ryhdytty kurinpitomenettelyyn toimielimessä, jossa hän työskentelee (33 ja 34 kohta).

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan ajatus on se, että kyseessä olevan virkamiehen on toimitettava nimittävälle viranomaiselle tiedot, joiden perusteella se voi arvioida, käsitelläänkö seikkoja, joista virkamiestä moititaan kurinpitomenettelyssä, - samanaikaisesti - häntä vastaan - nostetussa rikosoikeudenkäynnissä. Tämän velvollisuuden täyttääkseen virkamiehen on pääsääntöisesti osoitettava, että häntä vastaan on nostettu syyte, vaikka häneen

kohdistetaan kurinpitomenettely. Ainoastaan silloin, kun tällainen syyte on nostettu, on nimittäin mahdollista yksilöidä tosiseikat, joihin syyte perustuu, ja verrata näitä kurinpitomenettelyn syynä oleviin tosiseikkoihin ja todeta, ovatko ne samanlaiset (35 kohta).

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston perusteella on selvää, että silloin, kun riidanalainen päätös tehtiin, kantajaa vastaan ei ollut nostettu mitään syytettä. Kun otetaan huomioon se, että häntä vastaan ei ollut nostettu syytettä riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, kantaja ei siis voi yksinkertaisesti moittia komissiota siitä, että se olisi kantajan vahingoksi rikkonut henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidettä kohtaa (36 ja 37 kohta).

Kuitenkin siltä osin kuin kantajaan kohdistettiin kyseisenä ajankohtana tutkintamenettely, joka saattoi johtaa syytteen nostamiseen, kantajalle on annettava henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan tarkoituksen (ratio legis) mukaisesti mahdollisuus erityisesti näyttää toteen, että hänen asemastaan lopullisesti tehtävällä päätöksellä saatetaan vaikuttaa hänen asemaansa mahdollisista myöhemmin nostettavista sellaisista syyteistä päätettäessä, joihin kurinpitomenettelyn aikana kesken ollut ja samoihin tosiseikkoihin perustuva tutkinta saattaa antaa aiheita. Tältä osin kantajan asiana on yksilöidä täsmällisesti nämä tosiseikat ilmoittamalla, minkä takia nimittävän viranomaisen päätös kunkin seikan osalta saattaisi vaikuttaa kantajan asemaan mahdollisissa myöhemmissä rikosoikeudenkäynneissä (38 kohta).

Asiakirja-aineistosta ilmenee, että kantaja ei ole täsmällisesti yksilöinyt näitä tosiseikkoja kurinpitomenettelyssä, jonka seurauksena riidanalainen päätös on annettu. Ensimmäisen ja toisen kanneperusteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii, onko kantaja esittänyt tässä menettelyssä täsmällisempiä tietoja (39 ja 40 kohta).

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen 12, 13 ja 14 artiklan rikkomista sekä sen yleisen oikeusperiaatteen loukkaamista, jonka mukaan jokaisella hallinnollisella toimenpiteellä on oltava laillisesti hyväksyttävät perusteet

Ensimmäinen moite

Kantajaa moititaan ensin siitä, että hän on harjoittanut ja harjoittaa luvatta viranhoitoonsa kuulumatonta toimintaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee väitettä, jonka mukaan joitakin seikkoja ei voida esittää ensimmäisen moitteen tueksi sillä perusteella, että niitä ei ole mainittu kurinpitolautakunnan alkuperäisessä kertomuksessa vaan menettelyn kuluessa esitetystä täydentävässä kertomuksessa.

Tältä osin henkilöstösääntöjen kurinpitomenettelyä koskevan liitteen IX säännöissä ei edellytetä, että kaikki seikat, joista kurinpitomenettelyn kohteena olevaa virkamiestä moititaan, olisi mainittu alkuperäisessä, kyseisen liitteen 1 artiklassa säädettyä kurinpitolautakunnalle toimitetussa kertomuksessa. Yhtäältä on nimittäin niin, että ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kurinpitomenettelyn kuluessa nimittävän viranomaisen tietoon saatetaan uusia, kyseenalaisia seikkoja, joista tämä ei tiennyt, kun asia saatettiin kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi. Toisaalta ei ole myöskään mahdotonta, että nimittävä viranomainen pitää joitakin seikkoja kyseenalaisina vasta sen jälkeen, kun se on saattanut asian kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi. Tällaisissa tilanteissa nimittävällä viranomaisella on oltava mahdollisuus antaa täydentävä kertomus, jotta se voi laajentaa alkuperäistä kurinpitolautakunnalle saatettua asiaa lisäämällä nämä seikat alkuperäisessä kertomuksessa mainittuihin seikkoihin. Tämän täydentävän kertomuksen toimittamiseen ja sen käsittelyyn henkilöstösääntöjen liitteessä IX säädettyä kurinpitomenettelyssä sovelletaan samoja sääntöjä kuin alkuperäisen kertomuksen toimittamiseen ja käsittelyyn (58 kohta).

Seuraavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että jo kantajan oikeiksi tunnustamien seikkojen perusteella on selvää, että hän harjoittaa henkilöstösääntöjen 12 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettua viranhoitoonsa kuulumatonta toimintaa.

Henkilöstösääntöjen 12 artiklan kolmannen kohdan mukaan virkamiehen on pyydettävä nimittävältä viranomaiselta lupaa siitä hetkestä, kun hän haluaa ”harjoittaa viranhoitoonsa kuulumatonta toimintaa tai suorittaa yhteisöjen ulkopuolelta tulevan toimeksiannon – – riippumatta siitä, saako hän siitä palkkion vai ei”. Tämä velvoite on yleinen, eikä siinä tehdä eroa sen mukaan, minkälaisesta tai kuinka merkittävästä toiminnasta tai toimeksiannosta on kyse. Henkilöstösääntöjen 12 artiklan kolmannen kohdan toisen virkkeen perusteella ainoastaan nimittävä viranomainen voi arvioida lupahakemusta käsitellessään, minkälaisesta toiminnasta tai toimeksiannosta on kyse (66 kohta).

Kantaja väittää, että seikat, joista häntä ensimmäisessä moitteessa moititaan, ovat aineellisesti virheellisiä, mutta kantaja ei osoita väitettään toteen, ja näiden seikkojen osalta voidaan kurinpitomenettelyssä tehdä henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan mukaan lopullinen päätös kantajan tilanteesta (67–79 kohta).

Toinen moite

Toiseksi kantajaa moititaan siitä, että hän on laiminlyönyt pidättymisvelvollisuutensa, koska hänen kotiosoiteensa on ollut sama kuin ulkopuolisen yrityksen, joka on osallistunut säännöllisesti komission tukemiin tai komission toimesta tuettaviin hankkeisiin, mistä hän ei ole ilmoittanut esimiehilleen, ja koska hän on julkisesti arvostellut turismialan kansallista toimielintä.

Kantaja väittää, että seikat, joista häntä toisessa moitteessa moititaan, ovat aineellisesti virheellisiä, mutta kantaja ei osoita väitettään toteen, ja näiden seikkojen osalta voidaan kurinpitomenettelyssä tehdä henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan mukaan lopullinen päätös kantajan tilanteesta (95–109 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että henkilöstösääntöjen 12 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan virkamiehen on pidättäydyttävä sellaisista teoista ja erityisesti sellaisten julkisuudessa esitettyjen mielipiteiden ilmaisemisesta, jotka voisivat heikentää hänen asemaansa kohdistuvaa arvonantoa. Tältä osin ei voida lähtökohtaisesti sulkea pois sitä, että henkilöstösääntöjen 12 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetyn kiellon noudattaminen edellyttää, että virkamiehen, joka on mainittu yhdessä tai useammassa lehtiartikkelissa, on jätettävä asia toimielimensä sen yksikön ratkaistavaksi, joka hoitaa erityisesti lehdistösuhteita, jotta säilytetään hänen toimintansa arvokkuus kyseessä olevassa toimielimessä (101 kohta).

Kolmas ja neljäs moite

Lopuksi kantajaa moititaan siitä, että hän on viranhoitoonsa kuuluvilla aloilla suorittanut palveluja komissiolle toimielimen ulkopuolisten henkilöiden tai elinten lukuun, ja nämä palvelut ovat saattaneet vaarantaa hänen riippumattomuutensa hänen toimessaan komissiossa yksikön päällikkönä, ja siitä, että hän on valmistellut asiakirjoja toimielimen ulkopuolisille henkilöille tai elimille, ja nämä asiakirjat on tarkoitettu myöhemmin joko komissiolle, jonka etujen vastaisia ne ovat, tai ulkopuolisille kumppaneille sellaisia hankkeita varten, joille on myönnetty yhteisön tukea.

Kantaja väittää, että seikat, joista häntä kolmannessa ja toisessa moitteessa moititaan, ovat aineellisesti virheellisiä, mutta kantaja ei osoita väitettään toteen, ja näiden seikkojen osalta voidaan kurinpitomenettelyssä tehdä henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidennen kohdan mukaan lopullinen päätös kantajan tilanteesta.

Komissio voi perustellusti katsoa, että kantaja on tietoisesti ja jatkuvasti harjoittanut luvatta viranhoitonsa ulkopuolista toimintaa, minkä takia ei ole mitään takeita hänen riippumattomuudestaan ja mikä saattaa aiheuttaa vakavia eturistiriitoja hänen viranhoitonsa kanssa, ja että kantaja on vakavasti laiminlyönyt vastuuta,

riippumattomuutta ja kunniallisuutta koskevat velvoitteensa, jotka hänellä on siksi, että hän on korkea virkamies, jonka tehtävänä on hoitaa merkittäviä hallinnollisia tehtäviä erityislaatuksella, herkällä alalla. Koska kantaja on tahallaan ja jatkuvasti laiminlyönyt velvoitteensa ilmoittaa komissiolle toimintansa todellisesta luonteesta ja yhteyksistä, joita hänellä on yhtiöiden kanssa, joiden tarkoitus liittyy kantajan viranhoitoalaan komissiossa, kantaja on vakavasti laiminlyönyt lojaalisuusvelvollisuutensa toimielintä kohtaan ja lisäksi tämän tehdessään rikkonut henkilöstösääntöjen 12 artiklaa. Näillä laiminlyönneillä on vakavasti vahingoitettu komission kuvaa, mainetta ja etuja (178 kohta).

Toinen kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen 21 artiklan rikkomista

Tämän kanneperusteen osalta kantaja riitauttaa ensinnäkin komission kantajan tehtävistä yksikön XXIII.A.3 päällikkönä esittämän yleisen kuvauksen, jota komissio käyttää moittiakseen kantajaa joistakin eri hankkeiden valintaan ja seuraamiseen liittyvistä virheistä, ja toiseksi yksilöidyt moitteet, joita kantajalle on riidanalaisessa päätöksessä esitetty joidenkin hankkeiden osalta (180 kohta).

Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee kantajan tehtävien epätarkkaa kuvausta

Kantaja kiistää, että hänellä olisi sellainen vastuu, kuin komissio on kuvannut riidanalaisen päätöksen viidennessä moitteessa. On siis tutkittava, onko komissio rikkonut henkilöstösääntöjen 21 artiklaa määritellessään riidanalaisessa päätöksessä kantajan vastuun yksikön XXIII.A.3 päällikkönä (187 kohta).

Kantaja ei voi arvostella komissiota siitä, että se on rikkonut henkilöstösääntöjen 21 artiklaa katsomalla viidennessä moitteessa, että kantaja on vastuussa komission turismialalla tukemien hankkeiden hallinnoinnista, näiden hankkeiden valinnasta ja

niiden budjetin ja varainhoidon seurannasta, koska kantajalle näin yleisesti kuuluvat tehtävät eivät kantajan mukaan kuulu hänelle yksikön XXIII.A.3 päällikkönä (207 kohta).

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan 5 kohtaa ei myöskään voida soveltaa minkään sellaisen seikan perusteella, josta asianosaiset keskustelivat määriteltäessä kantajan tehtäviä yksikön XXIII.A.3 päällikkönä (208 kohta).

Kanneperusteen toinen osa, joka koskee riidanalaisessa päätöksessä yksilöityjen moitteiden virheellisyyttä

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio ei riko henkilöstösääntöjen 21 artiklaa esittämällä kyseiset moitteet kantajaa vastaan.

Kun otetaan huomioon kaikki toisen kanneperusteen yhteydessä esitetyt seikat, on todettava, että riidanalaisessa päätöksessä kantajaa vastaan esitetyillä moitteilla on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti riittävällä tavalla osoitettu, että viides moite on perusteltu, joten pitäytyessään riidanalaisessa päätöksessä näissä moitteissa komissio ei riko henkilöstösääntöjen 21 artiklaa. On siis hylättävä myös toisen kanneperusteen toinen osa. Siltä osin kuin toisen kanneperusteen toisen osan arvioinnista seuraa, ettei sen osalta voida soveltaa henkilöstösääntöjen 88 artiklan viidettä kohtaa, neljäs kanneperuste on lopullisesti hylättävä (308 kohta).

Kolmas kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista

Ensin on ratkaistava, voiko komissio tutkia kantajan käyttöön yksikössä XXIII.A.3 annetun tietokoneen muistia ja hänen työhuonettaan hänen poissaollessaan, ilman että häntä vastaan on ryhdytty kurinpitomenettelyyn, ja vedota myöhemmin näin mahdollisesti tekemiinsä havaintoihin (319 kohta).

Tältä osin ei voi olla kyse mistään rikkomuksesta, sillä kantajan käyttöön on yksikössä XXIII.A.3 annettu tietokone ja työhuone komission toimesta ainoastaan sitä varten, että kantaja harjoittaa tehtäviään yksikön päällikkönä. Paitsi että komissio yhä omistaa nämä viranhoitovälineet, kantaja ei ole osoittanut eikä edes väittänyt, että komissio olisi antanut hänelle jonkin muun erityisen oikeuden niihin kuin sen, että hän voi käyttää niitä yksinomaan tehtäviensä harjoittamiseen. Ei siis voida katsoa, että komissio toimii sääntöjenvastaisesti tutkiessaan, mitä tietokoneessa on, tai tunkeutuessaan työhuoneeseen (320 kohta).

Missään henkilöstösääntöjen säännössä tai muussa tässä asiassa sovellettavassa säännössä ei säädetä, että komissiolla on oikeus hankkia itselleen virkamiehen käytössä olevan tietokoneen muistissa tai työhuoneessa olevia asiakirjoja ainoastaan, jos virkamiestä vastaan on ryhdytty kurinpitomenettelyyn tai jos virkamies on läsnä. Toimielin voi vedota asemaansa omaisuuden omistajana, minkä lisäksi jokaisella virkamiehellä on velvollisuus ajaa sen toimielimen etua, jossa hän hoitaa virkaansa, ja nämä kaksi seikkaa tarkoittavat, ettei voida edellyttää, että kyseessä olevalla toimielimellä olisi oltava erityinen syy päästäkseen käsiksi kyseiseen omaisuuteen. Tietojenkäsittelyaineiston ja työhuoneiden valvontaan liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi ei ole välttämätöntä, että kyseessä oleva virkamies on läsnä, sillä toimielin ainoastaan tutkii omaa omaisuuttaan. Siten kyseessä oleva virkamies ei tässä tilanteessa voi väittää, että hänen puolustautumisoikeuksiaan olisi loukattu (321 ja 322 kohta).

Toiseksi on tutkittava asianosaisten väitteet, jotka koskevat oikeutta tutustua asiakirjoihin (328 kohta).

Asiakirjojen ensimmäisen ryhmän eli niiden asiakirjojen osalta, joita käytettiin kuulemisesta 16.5.1994 tehdyn pääosaston XX kertomuksen laatimiseksi, kantaja riitauttaa ainoastaan asiakirjat, joita ei ole liitetty näihin kertomuksiin, minkä takia kantajan puolustautumisoikeuksia on hänen mukaansa loukattu tässä asiassa (329 kohta).

Tältä osin on esitettävä kaksi huomautusta. Ensinnäkään kantaja ei ole suullisessa käsittelyssä reagoinut komission väitteisiin, joiden mukaan hänellä oli kurinpitomenettelyn aikana mahdollisuus tutustua asiakirjoihin, jotka kurinpitolautakunnalla oli hallussaan lausuntonsa antamista varten ja jotka nimittävällä viranomaisella oli käytössään riidanalaisen päätöksen antamista varten. Tästä on pääteltävä, että oikeuskäytännössä vahvistettua asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaatetta on tässä asiassa noudatettu ja että kantaja on voinut saada tietoonsa huomautusten esittämisen kannalta riittävän ajoissa kaikki tosiseikat, joihin päätös perustui. Toisaalta on niin, että vaikka on tunnustettava, että kantajalla on oikeus tutustua muihinkin kuin niihin asiakirjoihin, jotka hänelle on toimitettu kurinpitomenettelyn aikana, tämän oikeuden käytöllä ei ole vaikutusta toteen näytettyihin seikkoihin, eikä sillä siis osoiteta, että kantajan puolustautumisoikeuksia olisi loukattu (329 kohta).

Viittaukset: asia T-30/91, Solvay v. komissio, 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1775, 83 kohta); asia T-273/94, N. v. komissio, 15.5.1997 (Kok. H. 1997, s. II-289, 88 kohta).

Kolmanneksi on ratkaistava, onko virkamies, jonka nimittävä viranomainen on velvoittanut kuulemaan kantajaa, ollut puolueellinen kantajan väittämällä tavalla ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vastaisesti (338 kohta).

Komissiossa käytävä menettely ei ole tuomioistuin- vaan hallintomenettely, joten komissiota ei voida pitää ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena. Siten komissiolta ei voida edellyttää tässä artiklassa tuomioistuimelta edellytetyjä ominaisuuksia silloin, kun komissio kurinpitomenettelyssä kuulee virkamiestä (339 kohta).

Viittaukset: yhdistetyt asiat 100/80, 101/80, 102/80 ja 103/80, *Musique Diffusion française* ym. v. komissio, 7.6.1983 (Kok. 1983, s. 1825, 7 kohta); asia T-26/89, *De Compte* v. parlamentti, 17.10.1991 (Kok. 1991, s. II-781, 94 kohta).

Seuraavaksi on korostettava, että tässä vaiheessa kurinpitomenettelyä nimittävän viranomaisen pyynnöstä tapahtuvan kuulemisen tarkoituksena on se, että nimittävä viranomainen voi tutkia, onko syytä saattaa asia henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 1 artiklan mukaisesti kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi, ja jos näin on, laatia kertomus, jossa mainitaan, mistä toiminnasta virkamiestä moititaan, ja tarpeen vaatiessa milloin virkamies on näin toiminut. Tästä kuulemisesta vastaava henkilö siis toimii nimittävän viranomaisen lukuun. Vasta menettelyn seuraavassa vaiheessa, jolloin asia on kurinpitolautakunnan käsiteltävänä, on tutkittava, onko asiaa käsitelty puolueettomasti, sillä kurinpitolautakunta on sekakomitea, jossa on sekä toimielimen että henkilökunnan edustajia, ja se toimii asian asianosaisiin eli tässä asiassa kantajaan ja komissioon nähden ulkopuolisena elimenä. Jos kantajalla on ollut ongelmia nimittävän viranomaisen toimittamassa kuulemisessa, hän voi tässä vaiheessa esittää ne kurinpitolautakunnalle. Tältä osin on painotettava, että henkilöstösääntöjen 87 artiklassa edellytetään ainoastaan, että nimittävän viranomaisen on kuultava virkamiestä, jolle se aikoo asettaa kurinpitoseuraamuksen (340 kohta).

Neljänneksi on hylättävä kantajan väite, jonka mukaan hän ei ole voinut puolustautua kurinpitolautakunnassa viidennessä moitteessa esitettyjä yksilöityjä väitteitä vastaan. Tältä osin on riittävää tutustua 22.12.1994 päivättyyn kertomukseen, jolla asia saatettiin kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi, jolloin voidaan todeta, että kantajaa vastaan viidennessä moitteessa esitetyt yksilöidyt väitteet on siellä mainittu (343 kohta).

Viidenneksi on tutkittava, olisiko kuulemisesta 16.5.1994 tehty pääosaston XX kertomus pitänyt laatia kontradiktorisen periaatteen mukaisesti (345 kohta).

Tältä osin on korostettava, kuten komissio aivan oikein toteaa, että kuulemista koskevia pääosaston XX kertomuksia ei välttämättä tarvitse laatia kontradiktorista periaatetta noudattaen, koska niiden laatimisen syynä on toimielimen yleinen etu, eikä niitä tehdä virkamiestä vastaan aloitetussa kontradiktorisessa menettelyssä (346 kohta).

Viides kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, henkilöstösääntöjen 86 artiklan rikkomista ja harkintavallan väärinkäyttöä

Oikeuskäytännössä vahvistettu suhteellisuusperiaate sisältää kaksi osaa. Yhtäältä oikeuskäytännön mukaan soveliaan sanktion valitseminen kuuluu nimittävälle viranomaiselle, kun on todettu, että seikat, joista virkamiestä moititaan, pitävät paikkansa, eivätkä yhteisöjen tuomioistuimet voi puuttua siihen, minkä kurinpitoseuraamuksen nimittävä viranomainen valitsee, ellei se ole epäsuhteessa virkamiehen toimintaan. Toisaalta seuraamuksen valinta perustuu siihen, että nimittävä viranomainen arvioi kokonaisvaltaisesti kunkin tapauksen tosiseikkoja ja olosuhteita, eikä henkilöstösääntöjen 86–89 artiklassa säädetä, minkälainen seuraamus mistäkin virkamiehen laiminlyönnistä seuraa, eikä täsmennetä, missä määrin raskauttavia tai lieventäviä seikkoja on otettava huomioon sanktiota valittaessa. Yhteisöjen tuomioistuinten tutkinnan on siis rajoitettava siihen, onko nimittävä viranomainen noudattanut suhteellisuusperiaatetta arvioidessaan lieventävien ja raskauttavien asianhaarojen vaikutusta, joskin on täsmennettävä, että tätä valvontaa harjoittaessaan se ei voi omilla arvoarvostelmillaan syrjäyttää nimittävän viranomaisen arvoarvostelmia (352 kohta).

Viittaukset: asia 13/69, Van Eick v. komissio, 4.2.1970 (Kok. 1970, s. 3, 24 ja 25 kohta); asia 46/72, De Greef v. komissio, 30.5.1973 (Kok. 1973, s. 543, 44–46 kohta); asia 228/83, F. v.

komissio, 29.1.1985 (Kok. 1985, s. 275, 34 kohta); asia 403/85, F. v. komissio, 5.2.1987 (Kok. 1987, s. 645, 26 kohta); yhdistetyt asiat 175/86 ja 209/86, M. v. neuvosto, 19.4.1988 (Kok. 1988, s. 1891, 9 kohta); asia T-146/94, Williams v. tilintarkastustuomioistuin, 7.3.1996 (Kok. H. 1996, s. II-329).

Tässä asiassa kantaja ei näytä toteen, että suhteellisuusperiaatetta olisi loukattu (354 kohta).

Siltä osin kuin on kyse yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta ja henkilöstösääntöjen 86 artiklan rikkomisesta, on korostettava, että sen arvioiminen, onko kantaja toiminut virheellisesti tai sääntöjenvastaisesti, sisältää välttämättä sen, että on otettava huomioon hänen tehtävänsä komissiossa nimenomaan yksikön XXIII.A.3 päällikkönä, koska juuri näin voidaan erottaa sääntöjenmukainen toiminta sääntöjenvastaisesta (355 kohta).

Ei voida myöskään väittää, että kantajalle asetetun sanktion ankaruus riippuu hänen palkkaluokastaan. Riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista nimittäin ilmenee, että sanktion ankaruus perustuu niiden virheiden vakavuuteen, joita hän on tehnyt yksikön XXIII.A.3 päällikön vastuualueella. Henkilöstösääntöjen 86 artiklan sanamuodosta ei myöskään ilmene, etteikö virkamiehen palkkaluokkaa ja vastuuta voitaisi ottaa huomioon arvioitaessa hänelle asetettavan sanktion ankaruutta. On siis pääteltävä, että kantaja ei ole tässä asiassa näyttänyt toteen, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta olisi loukattu tai että henkilöstösääntöjen 86 artiklaa olisi rikottu (356 kohta).

Harkintavallan väärinkäyttöä koskevasta väitteestä on todettava, että hallintoviranomaisen osalta tällainen väärinkäyttö tarkoittaa sitä, että toimivaltaa käytetään muun kuin sellaisen päämäärän saavuttamiseksi, jota varten toimivalta on sille annettu. Päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on siis käytetty väärin ainoastaan, jos

objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että se on tehty muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi (357 kohta).

Viittaukset: asia T-146/89, Williams v. tilintarkastustuomioistuin, 26.11.1991 (Kok. 1991, s. 1293, 87 ja 88 kohta); asia T-80/92, Turner v. komissio, 16.12.1993 (Kok. 1993, s. II-1465, 70 kohta).

Kantaja ei ole esittänyt objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa oikeudellisesti riittävällä tavalla osoitetuksi, että hänen viraltapanostaan on päätetty muun päämäärän saavuttamiseksi kuin sen, että häntä rangaistaan rikkomuksista, joita hän on tehnyt viranhoidossaan komissiossa (358 kohta).

Ratkaisu:

Kanne hylätään.